

A BUKFENC

Egy reggel aztán Apa elkezdi fenni a késeket, a környéken minden kést ő fen, ismeri a kínálatot, ez szurony volt, ez orosz, ez német, első háború, második, fűrészlap vagy lovassági kard, ezt meg kellene edzeni, ezt csak átfuttatni a kövön, amikor a karodon a szórt vágja, onnan kezdődik a penge, a rosszul fent kés rosszabb bárminél, a disznóvágás a legnagyobb ünnep, ott hiba nem lehet, az életlen bárd meg kés az élet elleni merénylet. Ha egy disznót vágunk, az ünnep, ha kettőt, az munka, a kolbászt mindenki szereti, és a májast, a csontot és a porcogót már senki, finnyás lett ez a szegénység, a fiúk eszik a szalonnát, a lányok már nem, azután az orja meg a tarja, a körme, a kocsonya meg a tepertő és a pogácsa. Régen azért vágunk két disznót, mert az elsőt megettük a torban, a család még család volt, nem is fért el mindenki az asztalnál. És volt olyan disznó, amelyik lángoló szőrrel felugrott, és volt olyan, amelyik emberi hangon szólalt, és volt az, amelyik nem is volt, mert elvitték az oroszok. Elzát is haza kell hívni, mondja Anya, persze ő szarik az egészre, úgyis csak fintorog, neki a bél meg a belek és a gyomor, ő dolgozni sem szeret, valóban megalázó, hogy a sok mocskot mindig a nők takarítják el, mossák a zsírt és a szart. Nyáron viszont a sonka, leheletvékonyra szeletelve, a vajás kenyér meg a paradicsom, akkor nem gondolja, hogy ez az egész gyilkosság volt, meg a szalámi és a gyulai kolbász. Sürgöny megy hát Elzának Kolozsvárra: december 21-én disznóvágás, legyél itthon, csók, anya.

Hát ez nem fog jönni, mondta magában Lorenzo, mikor a táviratot feladta, és Apával megnézték a disznót a szomszédban, megvan százötven kiló, ez így rendben. Hallottátok, mi van Temesváron, kérdezte suttogva Gyula szomszéd, hallottuk, ne is mondjad, rókakoma, 87-ben se lett semmi, két teli tárral álltam egész éjjel, mondja Lorenzo szomorúan, azt hittük előbb, gyakorlat van, most is az lesz, de jó, hogy nem vagyok abban, és akkor még nem is tudja, hogy a tömegbe fognak lógni, és hányszor meg hányat. Elza pedig egy vőlegénnyel a bentlakási ágyon, jaj istenem, mondta Lorenzo, ezek most így éppen, ha Karácsonyra megérkeznek, az jó lesz. Ők sem tudnak még semmiről, a bentlakásban nem hallgat senki Szabad Európát, a lehallgatórendszer azonnal jelezné, de a hír azért eljut, a történelem, az a csalé kerék megállíthatatlan. Munkáskéznek én vagyok itt a gyermek, a fene

megeszi, és aztán szolt, hogy Lavilavmi, eljössz, és kérjünk pár szabadnapot. Én városi lány vagyok, mondta Lavinia, ti elég sok olyan dolgot csináltok, amittől nekem az undor, és főleg olyanokat mondtok, hogy, de téged szeretlek, és érted mindent, *măi Lorenz, măi*. Pedig Anyával belet mosni, plusz a Gyula szomszéd Erzsikéje, és azokkal majd fölfújni a kolbászhoz húrolt lufit, és felcsapni a meszelt falra a hosszan döfölt vastagbelet, ha nem esik le, jól van, még nézni is förtelem, nemhogy csinálni. Egy nő minden kibír, mondta Lavinia önérzetesen, tudod, ott fönt a hegyen a konyha némileg egyszerűbb, és a tengeren, ott végképp, de ti, magyarok olyan érdekesek vagytok, miközben mindenki éhezik, semmi mással nem foglalkoztok, csak az evéssel meg az előkészületekkel. Nem is igaz, mondta Lorenzo, mert én veled, Lavinia bölintott, hogy igen, de te más vagy, mint a többiek, és nyalták, falták csak egymást, amikor lehet, és ahol, mert egy kisváros 1989 végén, három kocsmá, három gyár és egy piac, az inkognitónak olyan kevés teret nyújt, hogy bár mindent szabad, tulajdonképpen mégsem, csak a folyóparton, túl a semmin, az öreg fáknál, és ha megjönnek, valaki megkérdezi, miért jártatok ottan, hát baszni, mondja Lorenzo ingerülten.

És azon az éjszakán, december 15-én, amikor Emily *cu igrec* és a százados, Mihnea Bohotinu elautóztak Váradra, pontosabban Félix-fürdőre, a termálba, mert nekik is jár a felnőtt szabadidős program olykor, bár egész ritkán, és a tél az igazi évszak, amikor a víz is nyugodtabb, meg a gyógyhatás, egy éjszaka, Luca-napja után, amikor a boszorkányok elindultak világra, és csak mennek, mennek, amíg valakit meg nem esznek vagy meg nem basznak, bár Lorenzo ezt nem gondolja komolyan, hisz Lavinia nyúlánk, feszes teste olyan attrakció, olyan csoda, hogy végigjárni rajta kézzel, nyelvel, szájjal megunhatatlan, minden porcika és minden hajlat az érzékek oly zuhatagát érzi és mutatja fel, és már nem lehet tudni, melyik kéz és kar, melyik láb és derék, melyik mell és bimbó kié, és mindent előlről és mindent újra, és bent, és kint és át meg keresztül, egyetlen lüktető roncs és mócsing és mécsvirág, kéz és láb és ajak és szemérem és lingam, meghalok. Egy cigaretta kellene, mondja Lavinia csatakosan és lihegve, meghülyültem tőled, te magyar állat, te bozgorfasz, te ocsikám, te nyalóka, te baromkutya, te lópokróc, adj egy cigit, én ezt nem bírom. Lemászol a földszintre, ott bent a hálószobában, az elhúzható ajtó mögött a szekrényben, van egy bőrka-bát, annak a zsebében egy csomag BT vagy Kent. Nincs, mondja Lorenzo, mikor feljön, hogyhogy, ez nem igaz, hördül fel Lavinia, nem hiszem el, és csak nézik együtt félig meztelen, hogy mi van a szagos bőrkabátban. Ez mi, kérdezi Lavinia ingerülten. Ez, drágám, egy parabellum, így Lorenzo,

és leteszi az asztalra a pisztolyt. Ilyet ő még nem is látott, de a pisztolyok hasonlítanak, ez egy Beretta, írja rajta szép betűkkel, made in USA, töltve van, ott a pöcök, szépen a töltények egymáson a tárban, ólom, apró lyuk a fronton, hogy nagyot üssön, kilenc milliméter és tizenöt darab. Megtörlik szépen egy selyemsállal, és visszateszik, mint egy rossz filmben, apának van egy bőrkabátja és egy pisztolya, Luca-napján egy boszorkány hozta ide, éjfél után egy kurva cigi de jól esne, azután a kályha mellett a hamuzóban talál-
nak több hosszú csikket, Lorenzo, szerelmem, én félek, sottogja Lavilavmi. Neki ez egy hatalmas dráma, bár tudja és érti, hogy apa egy biztonsági tiszt, csak hát ez a fegyver, ami Romániában nincs is, de mégis van, az összes szóbeszédet aktiválja, hogy kik is ezek a tisztok, és nekik mindent lehet és mindent szabad, hogy is van az amerikai filmben, amikor egy nem regisztrált fegyver? Nem a fegyver a fontos, hanem aki fogja, mondja Lorenzo, ő a *Sandokan* című filmből jegyezte meg ezt, szerelmem, annyit lőttem, mint egy hülye, nincs ebből semmi baj, a jobb fülem kissé félrehall. Hajnali három van, reggel megint munkába kell menni, édesem, szökjünk már el, vagy haljunk meg.

És azon a reggelen a kovácsműhelyben, ahova lapátolás közben és híján Lorenzo átjár, mert szereti nézni, ahogy a vörös vasakból valamit kalapálnak, és a nagy légkalapács a gyomrában rezeg, azt mondja a mester: *măi Lorenz, mă, și cu pula-n pizdă și cu sufletu-n rai, nu se poate.*¹ Azután odalép az üllőhöz, és a ráverő kalapáccsal olyan ütemesen csapkod, hogy mindenki elégedett, neki ez tetszik, a többiek legyintenek, nem érdekli őket, a vasrúdból mi lesz, Lorenzót ez elszomorítja, ám délután, amikor a Nájlon nevű kocsmában valaki szkanderezni akar vele, szól, hogy erősebb vagyok, és tényleg. Két nap múlva, mikor Emily *cu igrec* és a százados zaklatottan megtérnek a nyaralásból, Lavinia akkora jelenetet rendez, hogy miféle tiszt vagy te, apa, ha én megtalálom a pisztolyodat, kit akarsz megölni, és visít és sír és jajgat, miféle pisztoly, kérdi a százados, hozd ide, és Lavinia bemegy a szobába, felrántja a szekrény ajtaját, és nincs pisztoly, és nincs bőrkabát, *măi fată, mă, nu te băga*², mondja csendesesen a százados, az apa, és Emily *cu igrec* bólogat, nem lesz itt semmi, pedig a rádió mondja, hogy van, Bohotinu Mihnea beül az autóba, és elhajt.

A disznó megérzi a bajt. *Nem tudok jönni, talán Karácsonyra*, írta Elza táviratban, a postás hozta, a kutya őrjögött, Apa kísétált lassan a kapuig,

¹ Fasszal a pinában és lélekkal a mennyben egyszerre nem lehet.

² Hé, leány, hé, ne avatkozz bele! (Ne dugd bele az orrod!)

azt hitte, rendőrök, de nem, milyen egy felfuvalkodott ez a lány, morogta bosszúsan, nem jön. Rendes szülőt a frász kerülgeti, mikor a gyerek nemet mond, hogy az a nevelés a sok áldozattal mintha mégsem ért volna célba, megeszi a frász az egészséget, a másik is küldhetne már lapot megint, hogy tudjunk róla, felneveled őket, és le se szarnak. Apában akkor már volt két deci, egy határőr tisztnek az autóját javította, aki egész délelőtt mesélt, hogy mi van ott kint, a sávban, és mennyi a lárma, és hiába lőnek a levegőbe meg utánuk, halljátok ti is éjszaka. Azután hívtak még két szomszédot, és felfordították a Daciát oldalra, egy pótkeréket tettek alája, és látta mindenki, a tiszt, Apa és a szomszédok, hogy el van az egész rohadva, mint ez az ország, ha itt a rozsdát megvakarom, mondta Apa, akkor bent a szőnyeget elérem, még nem folyt be a víz és a latyak? A tiszt hümmögött, az élet nehéz, a motor menjen és guruljon, más baj nincs. Jól van, hagyta jóvá Apa, eltart ez egy ideig, megfoltozzuk, és a szürke autót a férfiak leengedték, kicsit még mozgott, aztán elnyugodott, a tiszt egy köteg bankót adott, fél disznó ára, később át is vitte Gyula szomszédnak.

A disznó érezte a bajt, nem akart kijönni, befarolt az ólba, és állt, és vicsorgott, majd harapott, ha valaki felé próbált nyúlni, december 21-én reggel, az isten megbassza, mondta Gyula, és az isten azokban a napokban közel járt a földhöz meg a tájhoz, majdnem alá is ereszkedett, a disznó lábát végül egy fogóval, célszerszám, elkapták, visított, de kihúzták, és a kés úgy járta át a torkát egy mozdulatra, hogy szinte senki nem vette észre, kidobta apa a deres füre, a tálat odatették, a lábát pumpálta, kész van, szólt, felállt, a többiek még vártak és nézték, a disznó hörgött kettőt, újabban mindig megérezem a bajt, ezt mondta, pálinkát ittak a férfiak, áldomás, látták elszállni a disznó lelkét, mint régi vadászok az őserdőben, ilyen ez, vagy erről is van könyv. A perzselő úgy kellene dübörögni, mint egy vadászgép, de csak füstöl, Apa kétszer is kiönti belőle az üzemanyagot, amiből a hidegben kis parafinrögök válnak ki, leszűrrik és kavargatják, már nem is káromkodnak, mert az nem segít, késünk, mindjárt dél lesz. Azután beindul a gép, mintha varázsszóra, a disznó fehérből fekete lesz, a hátsó lába felhúzódik, meg is szúrják, el ne pattanjon a bőre, kár lenne a sonkáért, kaparják és vakarják meg forgatják, megmossuk, mondta Apa, és még egy pohárral ivott, azután átadta a kezét Lorenzónak, sár volt, és hideg, a kezemre töltsed a vizet, a disznó szép, sárga és vörhenyes, megberetváljuk, átfordítjuk, hozzon valaki teknőt a beleknek, a dézsába vizet, mert mindjárt bontjuk. Feküdt a disznó egy deszkarácson szépen, csülkei az égnek, bár a bocskort lerántották róla, apa a nyakát kezdte vágni a szúrásnyom magasában, át, keresztül, igen, for-

dítsd meg. És akkor Anya kirohant a konyhából, hogy istenem, ti látjátok, mi van Bukarestben? Mi az úristen kurva rohadt bűdös fasza lehet, mordul Apa, sikeresen átvágta a disznó nyakát, eltalálta a csigolyák közt azt a rést, de a fej nehéz volt, és nem tudott vele felegyenesedni, késésben vagyunk máris, nem áll oda senki, hogy elvegye tőle, csak néznek itt ezek a hülyék. Mi más lehet Bukarestben, ha nem egy gyűlés? Lorenzo beledobta a disznó fejét a dézsába, nagyot csobbant, és berohant a szobába, ahol a tévé volt, kezéről a vért a kötényébe törölte, ilyenkor minden férfi kötényt hord. Apa állt a lefejezett disznó mellett, bontani kell, ott a mellén, kés, bárd, kalapács, fűrés, amíg az asztalon nincs az állat darabokban, senki nem iszik egy kortyot sem, kérek egy pohár pálinkát, a disznó gőzölgött, a férfiak ittak, a tévé harsogott, mert Anya felhangosította, így kezdődött a román forradalom. Egyszer csak az ünneplő tömeg elkezdett fütyülni és hujjolni, ilyen zaj még beszéd közben nem volt, ezt mindenki felismerte, nem tisztán, mert ebben tisztaság nem volt, de jól hallatszott még az udvaron is, Ceaușescu csak magogni tudott, hogy legyen csend, és mindenki maradjon a helyén, az asszony is azt mondta, az a csúnya varnyú. Bazmeg, rikkantotta Apa, de mire beért a szobába, kép már nem volt, megszűnt a tévéadás, a kamera pásztázott és kiakadt, véres kezét a kötényébe törölte, töltsetek, lihegte.

Mire Lavinia gumicsizmásan megérkezett, a disznó fel volt bontva, a belek egy tálban, anya és Erzsike a kertben, töltögették a vizet, mosták a moshatót, szép a bél, jó a máj és a tüdő, nagy szíve volt ennek a disznónak, mondták, közben persze szükségállapot, és amikor Lavinia megérkezett, minden szempár azt kérdezte, mi van Temesváron? Már nem lőnek, a forradalmi tanács kiadott egy proklamációt, erre vártunk mindannyian, vész-helyzet, szükségállapot, kijárási tilalom, tankok, ejtőernyők, disznóvágás, egész éjjel hallgattuk Szabad Európát. Hát akkor ezt az elvtársat itt most fel kell dolgozni, tüsténkedett Apa, bár kissé tántorgott, ám erőt vett magán, ha kész leszünk vele, megyünk Temesvárra, nincs az olyan messze. A disznó innentől kezdve már engedelmes, a só, a bors, a paprika, a majoránna, minden kéznél van, ne igyatok többet, mondja Anya, de aztán magának is tölt. Lavinia kezén kék magyarországi gumikesztyű, ami elszakad, a zsír nem árt a bőrnek, Szabad Európa néha beszél, mindenki elhallgat, hátha tudnak valami újat, de nem sok az, csak ismétlik a sok ellentmondásos hírt, közben elveszik a villanyt, most már mindenki tudja, eddig is azért vették el, hogy a forradalom ne lássa magát, és főleg az ellenséget, a forradalomnak azonnal van ellenforradalma. Ebben egy kis zavar támad, hogy ha eddig forradalomban éltünk, azt prédikálták, akkor ez most mi, ez vajon az ellen,

vagy ez a forradalom az ellen ellenje, hogy is van a dialektika? A kolbász a petróleumlámpa fényében csúszik ki a töltőből a fémtálcára, és a hurkabel megtelik, az abálóban a véres kövér és illatos, mindjárt kész is vagyunk, tudósít Anya, ha kevés ember dolgozik, lehet haladni. Lavinia egyszer csak feláll a hokkedliről, hogy hé, ti magyarok, ha most bármi lesz is, ti még szeretni fogtok engemet?

Az volt az az éjszaka, amikor nem lehetett tudni, *s-ar putea să nu se știe*, és ha lett volna román atombomba, akkor Temesvárra ledobták volna, de nem volt, lebegtek nagy sasmadarak a homályos égen, vagy keselyűk, nem látta senki őket, de tudta, hogy vannak, és másnap reggel, amikor Anya a zsírnakvalót odatette, hogy lassú tűzön olvadjon, a rádiók pedig az összes badarságot elmondták, ő azért fogta a lapátot, és kavart, amikor kellett, míg a zsír ki nem olvad, várjon a történelem, álljon meg. Azután a tömeg, amely a földből jött elő vagy az aszfaltból, mert fű ott nem volt, megrohamozta a palotát, Ceaușescu még próbálta mondani, hogy *băi, oameni buni*³, de már nem igazán hallgattak rá, és elkezdődött a végső randalír, *a fugit*, ordította valaki a tévében, Anya pedig tudta, hogy még egy félóra, míg a zsír egészen kiolvad, az isten bassza meg, hogy pont amikor dolgom van. A helikopter elemelkedett a palota tetejéről, mint egy szitakötő, Anya pedig elkezdte kiszedni a tepertőt, pont amikor, és nincs itt megint senki, pedig az is elhangzott rövid idő múlva, hogy *Dumnezeu e cu noi*, az isten velünk van, hát bassza meg, nincs itt soha senki, és még a nap is kisütött erre Bukarestben. Anya ideges volt a forradalom miatt, ezek elfutottak a városba, azt se mondták, félkalap, fel sem öltöztek rendesen, hagytak csapot, papot, mint Csokonai, este jöttek haza, de már addig ittak valahol, úgy beúgtak, mint az állat, megitták a pálinkát, meg a bort, ettek hurkát, káposztát és kolbászt, még ez a gyönyörű lány is, a Lavi, aki sokkal okosabb, az is úgy ivott a férfiakkal, hogy rossz volt nézni. Gyulát is alig tudták hazavinni, Erzsi csak visitott, de az mindig ilyen, Anya pedig súrolta egyedül a sok zsíros edényt, meg a vért, és közben mondta Szabad Európa, itt van a forradalom, hát basszátok meg, nekem mindig egyedül kell dolgozni utánatok.